N° 122. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DINGSDAG 15 OCTOBER.

DUITSCHLAND.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den October.

Al de dagbladen deelen thans mede een rapport van den kommandant der fransche bezittingen in de Stille-Zuidzee, den kapitein *Bruat*, aan het gouvernement gerigt, en geplaatst in een gesteendrukt blaadje dat op Taïti onder den naam van *l'Océanie française* wordt uitgegeven. Op zich-zelf houdt dit rapport niet veel nieuws, daar het slechts een uitvoerig verhaal bevat van het op den 17den April voorgevallen gevecht te Mahaena, maar de wijze van openbaarmaking is het ministerie en zijnen organen onaangenaam; althans het *Journal des Débats* laat zich heden daarover als volgt uit:

» Wij wisten wel dat er te Parijs een *Moniteur* bestond, waarin het gouvernement onder zijne verantwoordelijkheid mededeelingen doet die het oorbaar acht, maar wij wisten niet, althans niet voor weinige dagen, dat er op de Vriendschapseilanden een andere *Moniteur* bestaat, waarin een agent van het gouvernement, onder zijne eigene verantwoordelijkheid, rapporten bekend maakt die aan zijne chefs zijn gerigt; de kapitein *Bruat* is ver van hier; hij heeft moedig voor zijn land gestreden en het zou ons zeer leed doen, iets te zeggen dat aan zijn persoonlijk aanzien het minst kon te kort doen. Maar het zij ons vergund, de maat van bescheidenheid te beoordeelen door hem in de uitoefening zijner officiële betrekking betoond, en dan kunnen wij onze groote verbazing niet ontveinzen, dat een agent van den koning op Otaheite vermeend heeft op zich te kunnen nemen, om zonder autorisatie, althans zooveel wij kunnen nagaan, rapporten openbaar te maken, die aan zijne chefs zijn gerigt en waarover het [illegible]

De bijzondere briefwisseling dezer hoofdstad voegt hierbij, dat er thans ernstig gedacht wordt aan de terugroeping van den scheeps-kapitein *Bruat*. Reeds vroeger waren de ministers *Guizot* en *de Mackau*, op het verlangen van Engeland, daartoe gezind geweest, maar hadden er uit hoofde der openbare opinie niet toe durven besluiten. Thans echter zou zich door de onbescheidene publiekmaking van bovenbedoeld rapport, de geschikte gelegenheid daartoe aanbieden.

— Men verzekert dat de fregatten *Charte*, *Uranie*, *Reine blanche* en de korvetten *Boussole* en *Embuscade* van de statie in de Stille Zuidzee zullen teruggeroepen worden; welke schepen hen vervangen zouden wordt intusschen niet gezegd. — Nog meldt men in de jongste berigten van de Vriendschapseilanden, dat de kapitein *Bruat* genoodzaakt geweest is verscheidene mariniers en matrozen, die zich bij de insurgenten hadden gevoegd en weder in handen gevallen waren, streng te straffen; een matroos was zelfs gefusilleerd.

Een dagblad beweert, dat koningin *Victoria* het voornemen hebben zou om den koning tot op het kasteel Eu terug te geleiden en aldaar vierentwintig uren zou verblijven. Van elders wordt dit echter tegengesproken en alleen verzekerd, dat de koningin hare doorluchtige gasten tot in 't gezigt der fransche kust zou begeleiden. Voorts wil men hier weten, dat de koning aan koningin *Victoria* verzocht zou hebben het volgend voorjaar Parijs te komen bezoeken, en dat de reis naar St. Cloud en de Tuilerien bijna besloten was.

Den 6den dezer is de stoomboot *Lavoisier* op de reede van Toulon aangekomen; dit vaartuig heeft den 16den September de reede van Mogador verlaten en heeft op zijn terugtogt Cadix en Tarifa aangedaan. Bij zijn vertrek van Mogador was het eiland geheel door de Franschen ontruimd. Het linieschip *Triton* heeft Cadix den 24sten verlaten, naar Toulon stevenende. Het linieschip *Inflexible* en het fregat *Belle Poule* hadden bevel van Cadix naar Cherburg te zeilen. Er blijft aan geen enkel fransch schip meer over in de wateren van Marokko.

Op dit oogenblik zijn al de wegen van Frankrijk met troepen bedekt, die van garnizoensplaatsen verwisselen.

— De minister van binnenlandsche zaken, zegt men voornemens eene electrieke telegraphische lijn als proeve daar te stellen, en zou uit dat einde den heer *A. Foy*, directeur der telegraphen, naar Engeland gezonden hebben, om den minister een rapport in te dienen over de stelsels van *Wheatstone* en *Bain*.

— Het *Journal des Débats* behelst heden een manifest van den hertog der Overwinning (*Espartero*) aan de Spanjaarden gerigt, ter gelegenheid van het tijdstip (10 October 1844) dat door de constitutie bepaald was tot de meerderjarigverklaring der koningin *Isabella II*, welk tijdstip echter, gelijk men weet, ten gevolge van den val van *Espartero*, is vervroegd geworden. De gewezen regent zegt onder anderen in dit stuk, dat hij van het oogenblik dat de nationale wensch hem tot de hoogste waardigheid riep, met verlangen dezen dag had te gemoet gezien, dat hij, nadat de koningin tot den thans bereikten leeftijd was gekomen, tot het burgerlijke leven wenschte terug te keeren; de Voorzienigheid had zijnen wensch en hoop echter niet vervuld, en in plaats van tot de spaansche natie, te midden eener grootsche plegtigheid, te spreken, moest hij het thans als balling doen.

» De geheele natie weet, — dus gaat *Espartero* in zijn manifest hoofdzakelijk verder voort — dat er nimmer eene vrijer, vollediger discussie plaats had dan die mijne benoeming tot regent voorafging. Deze waardigheid, Spanjaarden, aanvaardende, ontving ik haar niet als eene zegekroon, maar als eene trophee door het volk op de vrijheidsvaan geplaatst; getrouw aan de wetten, heb ik ze nooit aangerand; ik heb niets verzuimd om het volk gelukkig te maken; al de wetten die de cortes mij aangeboden hebben, heb ik onverwijld bekrachtigd; het regt is onafhankelijk geweest; het gouvernement heeft nimmer te kort gedaan aan de prerogatieven der andere staatsmagten; de openbare rijkdom en voorspoed hebben alle mogelijke [illegible] wij ons bevonden. Toen de noodzakelijkheid mij, om kracht aan de wetten te doen verblijven, tot strenge maatregelen heeft gedwongen het gouvernement heeft althans over het lot der schuldigen niet beslist; de regtbanken alleen hebben uitspraak gedaan.

» Ik zal in geene bijzonderheden treden over mijn gedrag als regent; de geschiedenis zal mij regt doen; ik onderwerp mij aan hare uitspraak; zij zal, met eene onpartijdigheid die ik van mijne tijdgenooten niet moet verwachten, zeggen of ik eenige andere eerzucht gekoesterd heb dan die tot het geluk van mijn vaderland, eenig ander denkbeeld dan dat de Koningin *Isabella II* eenmaal voorspoedig binnen- en geëerbiedigd buitenslands was, of ik, te midden van de woelingen der partijen, eenig ander doel gehad heb, dan om de vrijheid, den troon en de wetten tegen den schok der hartstogten te beveiligen; eindelijk, zal zij de oorzaken aanwijzen, die de verwezentlijking van een groot getal hervormingen verhinderde.

» Ik zal op het verledene niet terugkomen, noch noodlottige gebeurtenissen die wij allen betreuren ophalen. Van alle middelen van wederstand beroofd, was ik verpligt eene wijkplaats op gastvrijen bodem te zoeken, protesterende, alvorens den voet er op te zetten, uit naam van de heiligheid der wetten en hare regtmatige faalt.

» Ik heb geprotesteerd, Spanjaarden, niet uit gevoel van eerzucht, die mij altijd vreemd geweest is, maar omdat de waardigheid van troon en natie het mij ten pligt stelde. Constitutioneel vertegenwoordiger van den troon, kon ik niet stilzwijgend het monarchaal beginsel zien ondermijnen; bewaarder van het koninklijk gezag, moest ik het verdedigen tegen de slagen die het toegebragt werden; het altvoerend bewind voorstellende, gebood mij mijne betrekking mijne stem te verheffen als ik alle wetten zag verscheuren. Mijne protestatie was geen oorlogskreet; ik rigtte mij niet tot de hartstogten, noch tot de partijen; 't was alleen eene blootlegging van zaken, eene verdediging van beginselen, een beroep op de onbevoordeeldheid. Verre van u, werd er geen zucht in het koningrijk geslaakt, of zij vond weerklank in mijn hart; geen slagtoffer was er, wiens smart mijne ziel niet heeft gedeeld.»

Ten slotte zegt de gewezen regent dat wanneer de gelukkige dag zal aangebroken zijn dat hij in zijn vaderland kan wederkeeren, hij zonder haat of bittere herinnering, tot het bijzonder leven, onder

het volk zal terugkeeren; en mogt zijn lot zijn dat hij in verbanning zijne dagen moest eindigen, nimmer zal hij ophouden wenschen te slaken voor de onafhankelijkheid, de vrijheid en den roem zijns vaderlands.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 6den October, en melden dat in den nacht te voren het garnizoen der hoofdstad was onder de wapenen geroepen en talrijke patrouilles de onderscheidene wijken hadden doorkruist. Het gouvernement zou, zoo als het zeggen, berigt bekomen hebben dat in den nacht eene beweging zou worden beproefd; de rust was echter nergens gestoord. De raad van ministers was tot laat in den nacht bijeengeweest; er liepen vele geruchten van verandering in het ministerie, welke geruchten echter door de organen van het bestuur ijverig werden tegengesproken.

— Ter beurze van heden (12 *October*) waren genoteerd: 5 pCt. 118,25; 3 pCt. 82,35; Nap. r. 98,90; Spanje 32 drie achtste; 3 pCt. 34½; Rom. L. 106.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den [illegible] October.

Z. M. de Koning van Pruissen heeft tot den opbouw van den Keulschen dom ook voor het jaar 1845 eene som van 50000 Thlr. bewilligd, welke milddadigheid inzonderheid bij de Keulsche bevolking groote blijdschap verwekt heeft.

— De Ridder-Akademie te Brandenburg heeft opgehouden een uitsluitend gesticht voor jonge edellieden te zijn. Ieder die een bepaald jaargeld betaalt, kan zijne kinderen er in laten opnemen; onder deze voorwaarde heeft de Koning aan die school eene jaarlijksche toelage van staatswege toegezegd.

— De vereeniging van Oostersche Letterkundigen hield dezer dagen te Dresden hare eerste openbare zitting; er waren 47 geleerden uit alle streken van Duitschland tegenwoordig. Er is eene Commissie tot ontwerping van statuten benoemd, bestaande uit de HH. *Fleischer*, *Tuch*, *Brockhaus* uit Leipzig, *Rödiger* uit Halle, *von Ammon* uit [illegible], *von Ewald* uit Tübingen, *von Hofmann* uit Jena en *Neumann* uit München. De Staats-Minister, *von Wietersheim*, heeft het gansche gezelschap op een middagmaal genoodigd.

[illegible] te verbeteren. Dit jaar hebben zij de bijeenkomst te Dresden gehouden, en voor het volgende jaar is de 8e vergadering te Darmstadt bepaald. Te Dresden zijn 418 leden tegenwoordig geweest, grooter getal dan in vroegere jaren. Den 3 Oct. gaf het ministerie te Dresden een groot diner aan de Philologen en onderwijzers, waaraan 450 personen deel namen. Al de ministers van Saksen waren daarbij tegenwoordig, en de minister van eeredienst, *von Wietersheim*, nam [illegible] waar. Den 4 Oct. werd de laatste zitting gehouden.

— Den [illegible] is de vertooning van den heiligen rok te Trier gesloten, en de heilige reliquie weder in de schatkamer teruggebragt.

— De regering van het kanton Lucern heeft bij circulaire de zes overige kantons tot eene nieuwe conferentie uitgenoodigd over het herstel der Aargausche kloosters. — In den gemeenteraad van Lucern hebben inmiddels de liberalen eene zege behaald. Van de 1062 stemgeregtigde burgers hebben 769 tegen de aanneming der Jezuiten in eene tweede aldaar op te rigten pastorij gestemd.

Uit Weenen schrijft men, dat de Keizer zich den 24sten naar Presburg zal begeven, om er den volgenden dag den Hongaarschen landdag te sluiten.

Nog wordt van daar geschreven, dat de Koning en Koningin van Napels in den loop van de maand November, op hunne terugreis naar [illegible], Weenen zouden bezoeken. Tot nog toe was het [illegible]

— De zesde [illegible] wetenschappelijke vergadering [illegible] is met eene plegtigheid in de Domkerk te Milaan gesloten, welke door niet minder dan 1148 geleerden werd bijgewoond. Aan elk der leden van het wetenschappelijk Congres is een gedenkpenning geschonken. Op de voorzijde van dien penning ziet men *Minerva* en in het verschiet de stad Milaan, met eene eerezuil, waarop de namen der beroemdste geleerden en kunstenaars van Lombardije zijn gegraveerd. Op de keerzijde leest men het opschrift: *Sesta Riunione degli scienziati italiani, auspice Ferdinando. I. Aug. MDCCCXLIV.*

ENGELAND.

LONDEN, den 12den October.

De reis van Z. M. Koning *Lodewijk Philips* naar Engeland is thans het onderwerp, waarmede men zich genoegzaam uitsluitend bezig houdt. De courierwissel tusschen dit land en Frankrijk is allerlevendigst. Het ministeriële Ochtendblad deelt berigten uit Windsor van den 9den mede. Het diner, dat aan Z. M. is gegeven, was zeer luisterrijk. De koning was tusschen de koningin en de hertogin *van Kent* geplaatst. De hertog *de Montpensier* was aan de linkerzijde der koningin gezeten. Bij het dessert, en vóór dat de koningin met de dames zich verwijderden, stond lord *Liverpool*, grootmeester van het huis der koningin, op, en stelde de gezondheid van den koning der Franschen in. Op hetzelfde oogenblik deed de muzijk een fransch volkslied hooren. Na het diner heeft Z. M. aan de koningin het prachtig album aangeboden, waarop de voornaamste tooneelen van het verblijf der koningin op het kasteel van Eu zijn afgemaald. In den loop van den avond heeft de muzijk nog verscheidene fransche volksliederen gespeeld, doch niet de *Marseillaise*, evenmin als bij 's konings komst ('t geen de fransche oppositiebladen niet nalaten op te merken).

Den dag der aankomst des konings scheurde men zich hier de dagbladen uit de handen, welke in hunne avondedities bijzonderheden nopens de aankomst mededeelden. Al de prentverkoopers hebben een buitengemeen getal portretten des konings verkocht. Er is eene medaille geslagen, welke tegen een schelling is verkocht, en mede een groot getal koopers vond. Aan de eene zijde van de medaille ziet men de portretten van koning *Lodewijk Philips* en koningin *Victoria*, waarboven een allegorisch zinnebeeld, den vrede voorstellende, die beide met bloemen kroont. Beneden zijn de wapens van Frankrijk en Engeland. Aan de keerzijde leest men in het engelsch de woorden: »Ter herinnering aan het bezoek van den koning der Franschen aan *Victoria*, koningin van Groot-Brittanje, 1844.» Als eene bijzonderheid mag worden aangemerkt, dat men voor het wapen van Frankrijk geplaatst heeft de drie leliën, door welke vergissing men eigenlijk de geheele julijomwenteling en haren koning, die men thans verheerlijken wil, wegcijfert; doch op zulk eene vergissing wordt in de algemeene geestdrift niet gezien.

De stedelijke raad der hoofdstad, met den lord-mayor aan het hoofd, heeft tot een adres aan den koning besloten.

Gisteren heeft de vereeniging van het kapittel der orde van den Kousenband plaats gehad, waarin Z. M. de koning der Franschen bij die gelegenheid die orde ontvangen heeft. Daarna heeft de koningin, ter gelegenheid van de plegtigheid, een groot banket in de St. George's-zaal gegeven.

Z. M. *Lodewijk Philips* heeft een adres der ingezetenen van Windsor in gelijken geest als die uit Portsmouth beantwoord. »De band tusschen Frankrijk en Engeland (sprak hij onder anderen) is van groot gewigt voor beide volken, niet uit eenigen wensch tot vergrooting, want wederkeerig [illegible], terwijl wij ook nog elk ander land in [illegible] buitensluiten van die zegeningen, welke het der Voorzienigheid behaagd heeft, daaraan te schenken. Het streelt mij, dat gij op prijs stelt mijne onbezweken pogingen, gedurende door een wijs Bestuur, ter bevordering van de meest vriendschappelijke en vredelievende betrekkingen tusschen twee volken. Frankrijk heeft niets aan Engeland te vragen, en Engeland niets aan Frankrijk, dan eene opregte eensgezindheid.»

— De jaarlijksche en driemaandelijksche staat van de openbare inkomsten, verschijnende den 10 October, is heden opgemaakt, en geeft een totaal voor het verloopen jaar van 50,741,622 ponden sterl., en voor de drie maanden van [illegible]. De meerdere inkomsten van het jongste jaar boven het vorige bedraagt 1,395,349 p. st. en die van de jongste drie maanden vergeleken bij die van 1843, 520,942 p. st. De voornaamste vermeerdering in de opbrengst is bij de douanen, zijnde over het jaar 1,723,165 p. st. en over de drie maanden 473,247 p. st. Deze gunstige uitkomst heeft eene algemeene tevredenheid verwekt en ook op den koers der fondsen gunstig gewerkt.

— De gewezen gouverneur-generaal van Britsch-Indie, lord *Ellenborough*, is te Portsmouth aangekomen.

— De fondsen waren gisteren (11 *October*) genoteerd: 3 pCt. gec. 100⅝, ¾; Ned. 2½ pCt. 62½, ¾; Spanje 23⅝, ½; 3 pCt. 31½; Portugal 2½ pCt. 50⅞, 51.

BELGIE.

BRUSSEL, den [illegible] October.

Het *Journal de Bruxelles*, een ministerieel blad, bevestigt thans het gerucht, dat de Belgische regering op het punt is om de inkomende regten op de katoenen stoffen aanmerkelijk te verhoogen. Het voegt er evenwel bij, dat de Staten van het Duitsche Tolverbond en bij voorraad ook Frankrijk, van dien maatregel zullen worden uitgezonderd. De uitzondering ten behoeve van Frankrijk zou slechts tijdelijk zijn, en ten doel hebben, om dat rijk te nopen, van nog binnen eenen bepaalden termijn meer gunstige beschikkingen voor Belgie in zijn toltarief te brengen. »Overigens," zegt het genoemde blad, »hebben wij reden om te gelooven, dat het koninklijk besluit, hetwelk eerlang in het licht staat te verschijnen, niet enkel de regten verhoogen zal op de katoenen stoffen, maar ook op een getal andere voortbrengselen der nijverheid, zoo als geverwde zijde, [illegible] werktuigen, enz."

— De heer *Walle*, een roomsch-katholijk geestelijke, is voor eenigen tijd uit de nieuwe Belgische kolonie Santo Thomas in Europa teruggekeerd, en heeft eene reis naar Rome gedaan. Men heeft beweerd, dat die reis met de oprigting van een Jezuiten-collegie te Santo Thomas in verband stond. Thans berigt een Gentsch dagblad dat niet te St. Thomas, maar te Guatemala, de hoofdstad der republiek en die eene bevolking van 40,000 zielen telt, een dergelijk

collegie zal opgerigt worden, waartoe Pater *Walle* zich naar Rome begeven heeft, ten einde zich deswege met het hoofdbestuur der Jezuiten te verstaan.

— Heden wordt te Antwerpen een nationaal feest gevierd bij gelegenheid der verjaring van de opening van den spoorweg van den Rijn. De Pruissische gevolmagtigde minister, onderscheidene hoofden van ministeriële departementen en andere aanzienlijke personen zijn daarbij genoodigd geworden. Eene prachtige medaille is bij deze gelegenheid geslagen.

— Aan de grensbureaux van Planque en Teuven zijn ll. Maandag vrij ernstige wanorden gebeurd. Omstreeks 400 karren met koren waren er aangekomen, om binnengevoerd te worden, en de voerlieden wilden allen het eerst genot hebben van den vrijdom van regten, wegens den stand der graanprijzen aan een deel dier granen toegekend. Dit verwekte geschil en daarna gevecht. Karren geraakten ondersteboven; aan paarden werden de beenen verbrijzeld, 5 verscheidene menschen gekwetst en zelfs een gedood. Steeds de vereeniging van verscheidene brigaden douaniers heeft de orde kunnen herstellen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 14den October.

Gisteren zijn alhier uit Belgie aangekomen de heeren *Rothschild*; na een kort oponthoud in het *Hotel des Flandres*, hebben zij der reis naar Holland voortgezet.

— Bij besluit van 10 October jl., n°. 55, heeft Z. M. de heeren commiesen bij het departement van Buitenlandsche zaken, *H. D. Huijgens* en *A. Delecourt*, benoemd tot hoofd-commiesen bij dat departement, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist.

— Uit Maastricht wordt gemeld, dat de heer *van Ranhuys*, procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof van Limburg, door Z. M. den Koning van Pruissen tot ridder der orde van den Rooden Adelaar benoemd is.

— Naar men verneemt, heeft het H. M. de Koningin behaagd, in eigen persoon aan den Antwerpschen kunstschilder *de Keyzer*, in de vleijendste bewoordingen te betuigen Hare hooge ingenomenheid met de uitmuntende, door hem voor 's Konings verzameling vervaardigde schilderij: *de Veldslag van Nieuwpoort*, waarvan de heer *de Keyzer* aan H. M. eene fraaije schets heeft aangeboden, en heeft H. M. aan dien kunstschilder, tot een bewijs van Hare bijzondere tevredenheid, een met brillanten omzetten ring doen ter hand stellen.

— Uit Amsterdam wordt gemeld:

» Men verneemt, dat in de laatste zitting van de centrale commissie voor de Rijnvaart te Mentz, door de Nederlandsche regering de geheele afschaffing van de scheepvaartregten op den Rijn, of ten minste eene zeer aanmerkelijke vermindering van dezelve is voorgesteld geworden.

— Het provinciaal geregtshof van Zuidholland heeft vrijdag ll. uitspraak gedaan in de zaak van *Johanna Hulsker*, beschuldigd van poging tot moedwillige brandstichting, den 21 Maart jl., gepleegd ten huize van hare meesteres, de wed. *van Oekelen*, eigenaresse van het logement *het Roode Hert*, in de Lange Poten, te 's Hage. Het hof heeft bij deszelfs arrest overwogen, dat de half geglommen turfkool tusschen andere turven op den turfzolder is geplaatst, met het kennelijk doel, om moedwillige brandstichting te plegen; dat, zonder bijzondere tusschenkomst, het altijd mogelijk is dat die kool zich werkelijk aan de andere turven en aan den zolder zou hebben medegedeeld; dat uit het ter teregtzitting plaats gehad hebbende onderzoek wel zeer hevige vermoedens tegen de beschuldigde zijn ontstaan, dat zij de daad zou hebben bedreven, doch dat daaruit regtens geene genoegzame bewijzen zijn voortgevloeid, om haar daaraan schuldig te kunnen verklaren, en dat het derhalve niet genoeg regtens is bewezen, dat zij zich aan poging tot moedwillige brandstichting heeft schuldig gemaakt.

Uit dien hoofde heeft het hof haar *niet schuldig* verklaard aan de misdaad, haar ten laste gelegd, haar van de tegen haar ingebragte beschuldiging vrijgesproken en hare onmiddellijke invrijheidstelling bevolen.

Daar er bij den procureur-generaal geene redenen bekend waren, om de vrijgesprokene langer in hechtenis te houden, werd zij dadelijk op vrije voeten gesteld.

— Uit Assen wordt van den 7den geschreven:

» Sedert lang waren bij het stedelijk bestuur overwegingen aanhangig omtrent eene verfraaijing van het plein voor het gouvernements-gebouw alhier, den zoogenoemden Brink. Schoon men eens was, dat dit plein, omdat zijn door regtlijnige paden in stijve perken afgedeeld grasveld, weinig behagelijks voor het oog oplevert, vreesde men hetzelve minder geschikt te maken tot nuttige doeleinden, waartoe het welligt in vervolg van tijd zou kunnen strekken. De raad heeft onlangs eene voldoende som beschikbaar gesteld, om die aan te wenden tot eene zoodanige verfraaijing van den Brink, waardoor deze niet ophoudt als plein bruikbaar te zijn. De voorbereidende werkzaamheden daartoe zijn dezer dagen aangevangen."

— Uit Amsterdam werd dezer dagen geschreven:

« Naar wij vernemen, is bij den Raad dezer Stad aanhangig, een voorstel van Prof. *J. Bosscha*, om tot mede-ambtgenoot te mogen nemen, den Heer Mr. *Is. da Costa*, welke laatste zich met de collegien in de Latijnsche en Grieksche talen zoude bezig houden, en daarbij nog een afzonderlijk collegie zoude voegen over moderne Europesche talen."

— In de algemeene vergadering der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leiden werd in den jare 1841 door den heer *A. de Vries* het voorstel gedaan, dat de Maatschappij uit haren boezem een bewijs van hoge vereering van den overleden hoogleeraar *van der Palm* mogt doen uitgaan, bestaande in een blijvend gedenkteeken ter zijner eere. Ten gevolge van dit voorstel, met algemeene toejuiching aangenomen, werd in het volgende jaar, op het rapport van eene benoemde commissie, besloten, dat in de St. Pieterskerk te Leiden, de plaats waar *van der Palm* zijne gaven als kanselredenaar zoo lang ten toon spreidde, een monument ter zijner eere zou worden opgerigt, bestaande uit een marmeren borstbeeld op een voetstuk, geplaatst in eene nis, door eene piramidale Gothische boog en zuilen omgeven. Doch de Maatschappij wilde tevens, dat het monument gestigt zou worden niet door haar, maar door het Nederlandsche volk, 't welk de bewijzen zijner hulde aan *van der Palm* door zijne bijdragen zou kunnen betoonen. Door middel van rondgezondene inteekeningslijsten werd hetzelve hiertoe uitgenoodigd. Die bijdragen waren ruim voldoende, om het voornemen der Maatschappij op eene waardige wijs te volbrengen, en is het monument op bovengenoemde plaats nog datzelfde jaar gestigt en mogt wegens deszelfs schoonen vorm en uitvoering algemeenen lof wegdragen.

Thans heeft de Maatschappij eene groote en rijk uitgevoerde afbeelding van dit monument laten vervaardigen en door den heer *Telar van Elven* in staal laten brengen, en, om hare erkentenis te betoonen voor de ontvangene bijdragen, heeft zij aan allen, die daardoor een blijk hebben gegeven van hunne vereering van *van der Palm*, een afdruk doen toekomen.

— Het algemeen verslag wegens het binnen de stad Groningen gevestigde Instituut voor Doofstommen, in de laatstgehoudene gewone jaarlijksche vergadering aan deszelfs contribuërende leden gedaan, is thans gedrukt en dezer dagen aan dezelve rondgezonden.

In dit verslag wordt herdacht aan de weldaden door Koning *Willem I* aan hetzelve bewezen:

« Voegt het ons niet, » leest men, onder anderen, daarin, « de weldaden, die Neerlands Koning, *Willem I*, ons bewees, te roemen?

» Immers, om niet te gewagen van andere blijken van 's Konings welgezindheid jegens ons, gedurende zoo vele jaren genoot het het instituut uit Zr. Ms. bijzondere fondsen het aanzienlijk subsidie van 1800 gulden jaarlijks. Hoogstdezelve vermeerderde, in den jare gesticht, met 500 gulden, en daarenboven had Z. M. bij het departement 's Gravenhage het lidmaatschap des instituuts voor twaalf aandeelen aanvaard.

» Doordrongen van erkentelijkheid, wijden wij den overledene tranen van liefde en dankbaarheid. Zijne nagedachtenis zal ons steeds dierbaar blijven. Hij, die het doel, dat wij ons steeds hebben voorgesteld, en het hooge belang onzer school naar waarde wist te schatten, smake thans in ruime mate, een heerlijk loon voor zijne mede aan ons bewezen weldaden!"

Verder blijkt uit het verslag, dat in het afgeloopen jaar vijftien kweekelingen het instituut verlaten hebben, waarvan elf, hoezeer niet allen in gelijke mate, bekwaam zijn, om in de maatschappij te verkeeren, terwijl de vier overige kweekelingen, uit hoofde van hunne beklemmene verstandelijke vermogens en andere oorzaken tot dien trap van ontwikkeling niet konden gebragt worden. Zeven der elf genoemde kweekelingen hebben hunne geloofsbelijdenis, naar de leer der Hervormden, in handen van den heer predikant *C. H. van Herwerden Ghz.*, afgelegd. Twee kweekelingen, tot de R. K. kerk behoorende, zijn door den eerwaarden heer pastoor *F. W. M. Jansen* tot de eerste Heilige Communie toegelaten, terwijl een ander der in dit jaar ontslagen wordende kweekelingen zijne geloofsbelijdenis naar de leer der Evangelisch-Lutherschen, in handen van den heer predikant *G. Eckhart* heeft afgelegd.

Ofschoon de kweekelingen in het algemeen de beste gezondheid genoten, en er alzoo weinige zieken gedurende het verledene jaar geweest zijn, verloor het Instituut toch vier kweekelingen.

Het leerstellig onderwijs in de godsdienst wordt, bij voortduring, aan de kweekelingen op gezette tijden gegeven door leeraars hunner godsdienstige gezindte.

De kweekelingen hebben zich, hoezeer niet zonder enkele uitzonderingen, wel gedragen; dezelve hebben ook voldoende vorderingen gemaakt.

Het nieuwe Israëlitische kosthuis is, in de maand November ll., door de Israëlitische kweekelingen betrokken. Het verblijf van deze laatsten aan het Instituut is alzoo aanmerkelijk verbeterd, en uit overtuiging daarvan is het genoemde te beklagen, dat voor het aan-

koopen en verbouwen van gemeld kosthuis de som van 6924 gulden is besteed.

Het Instituut telde 160 kweekelingen tijdens het doen van dit verslag, dat met de volgende woorden eindigt:

Het verleden jaar was voor ons in vele opzigten een jaar van rampspoed. God geve, dat wij ons volgend verslag met minder onaangename gewaarwordingen mogen eindigen. Wij, van onze zijde, zullen niets onbeproefd laten, om datgene, waarvoor onze doofstommen, onder den zegen des Allerhoogsten, nuttig en voordeelig zijn kan, te verrigten, en gaan de toekomst met vertrouwen te gemoet, waarbij wij op ulieder ondersteuning en goedkeuring staat maken.

De laatst ontvangene berigten betreffende de Nederlandsche Oost-Indische bezittingen vermelden, dat door de buitengewone droogte, die in dit jaar op Java geheerscht had, het rijstgewas op vele plaatsen was mislukt. Dat graan was dan ook in prijs gestegen, maar de geruchten, dat het bestuur den uitvoer daarvan zou hebben verboden, hebben zich nog niet bevestigd. In bijzondere berigten werd gesproken van eenen ongunstigen koffij-oogst in het middelgedeelte van Java.

Dr. *Schwaner*, lid der natuurkundige commissie, had op Borneo, aan de boorden der rivier Mertapoera, aanzienlijke lagen steenkolen aangetroffen, waarmede proeven zouden worden genomen, benevens eene voortreffelijke soort van ijzererts. Ook had hij aldaar eene groote menigte geheel nieuwe of zeldzame voorwerpen uit het gebied der zoölogie en monsters van niet minder dan 179 verschillende houtsoorten bijeenverzameld, welke te Batavia werden te gemoet gezien.

Onze Britsche naburen in Oost-Indië erkennen thans meer dan ooit, dat van de zijde van het Nederlandsch Gouvernement in Indië krachtig wordt gehandeld tot wering van den zeeroof. De *Poeloe Pinang Gazette* meldt, dat onder anderen een veertigtal op Poeloe Pinang te huis behoorende personen, die door zeeroovers als slaven waren verkocht, daardoor in vrijheid naar hunne geboorteplaats zijn teruggezonden.

De resident van Riouw en de zeeofficier, door wier pogingen deze uitkomst verkregen was, zijn daarvoor door den Gouverneur-Generaal van Britsch Indië officieel bedankt geworden.

Wij hebben thans ook meer duidelijke berigten betreffende de expeditie, die naar de rivier van Koetie op de Oostkust van Borneo was afgezonden geworden, kort na het aldaar gebeurde met de twee Engelsche vaartuigen *Young Queen* en *Anna*, onder den heer *J. Erskine Murray* en het nagenoeg gelijktijdig plunderen aldaar, van de op die kust aan den grond geraakte Belgische brik *le Charles*, nopens welk een en ander breedvoerige berigten vroeger gegeven zijn.

De sultan van Koetie had, bij de komst der onzen, dadelijk vriendschappelijke [illegible], doch deze waren afgewezen; zijne hoofdkampong [illegible] werd in de asch gelegd, en aan de kampong Samarinda viel eene bestraffing ten deel.

Wij merken uit de Javasche couranten van Mei jl. de benoeming op van eenen commissaris-inspecteur voor Borneo, eene aanstelling, die waarschijnlijk in verband staat met de hierboven vermelde gebeurtenissen, daar het land van Koeti een gedeelte is der residentie van de Zuid- en Oostkust van Borneo, en onder het gezag staat van den Nederlandschen resident, die te Banjermassing zijn verblijf houdt.

De Nederlandsche expeditie, die de rivier van Koetie heeft bezocht, zou vervolgens de zeeroovers opzoeken, die men zeide, dat, tot een getal van meer dan 200 vaartuigen in de wateren van Celebes aanwezig waren, gelijk ook vroeger medegedeeld is geworden.

Tegen de rooversvaartuigen, die in straat Sunda gezien waren was eene expeditie uitgerust, die tevens de Zutphen- en de zoogenaamde Duizend Eilanden en de kusten van Sumatra zoude doorzoeken.

Langs de kusten van Java, op de hoogte van Krawang, had men nog zeeroovers ontdekt. Een naar Indramajoe bestemd inlandsch handelsvaartuig was door hen aangevallen geworden.

De bevolking der Staten van Middel-Europa, is sedert 25 of 30 jaren aanmerkelijk vooruitgegaan. In 1815 telde Nederland 2,150,000 inwoners, in 1844, 2,953,618; België 2,130,000, thans bijna 4,000,000. In 1815 had de Oostenrijksche Monarchie even 28,000,000 zielen, in 1841 bijna 37,000,000. Pruissen telde in 1816, 10,600,000 inwoners, de laatste telling brengt dat getal tot bijna 15,000,000. De zoogenoemde Duitsche Staten hadden in 1822 nog geen 14,000,000 zielen, thans 15,500,000. (Deze in vergelijking van andere landen geringe aanwinst in bevolking schijnt aan de gedurige landverhuizingen te moeten worden toegeschreven.) De bevolking van Zwitserland werd in 1822 geschat op 1,855,000 zielen, in 1841 op 2,250,000. Eindelijk telde Frankrijk in 1816, 29,152,000 inwoners, in 1841, 34,230,000. Bij deze toeneming der bevolking komt eene andere omstandigheid, welke niet minder merkwaardig is; de middelbare levensduur is sedert 30 jaren aanmerkelijk toegenomen, namelijk in plaats dat die voorheen in de genoemde landen op 28, 30 of 35 jaren berekend werd, is deze thans 40, 45 tot 50 jaar. De geslachten leven thans langer dan voorheen, en hunne opvolging is daarom minder spoedig.

Wij hebben het genoegen te kunnen melden, dat, door goedgunstige medewerking van de Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders dezer stad, ter voldoening aan het verlangen van velen, het schoon welgelijkende portret van Zijne Excellentie den Generaal der Infanterie Baron *Chassé*, door den Heere *van Rooy*, kunstschilder uit Antwerpen, op verzoek van eenige aanzienlijken dezer stad, vervaardigd, op aanstaanden Donderdag en volgende dagen, in eene der zalen van het Stadhuis alhier zal geëxposeerd zijn, tegen eene retributie van 25 cents ten behoeve van de algemeene armen.

Ten AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 62½; 5 pCt. 99¾; Nieuwe 3 pCt. 75⅝; Amortis.-Syndic. 4½ pCt. 99 5/16; Handelm. 147¼; 4 pCt. 96 5/16; Holl. Spoorw. 99¾; Rusland 108½; 4 pCt. bij Hope 91⅞; ditto bij Stiegl. 91 zeven zest.; Spanje 20¼; ditto Onbep. 19; 3 pCt. 35 drie achtste; Passive 6⅛; Coupons 26¼; Oostenr. 4 pCt. 98; Metalliek 5 pCt. 109⅞; Portug. 2½ pCt. te Lond. 50¼; Braz. 86½; Peru 14⅝; Columbia en Venez. 11⅞; Mexiko nieuwe 33¼.

Te BREDA bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.